

INTERNATIONAL
LAW
OFFICE
COMPANY LIMITED

การส่งต่อทรัพย์สิน

การวางแผน จัดระเบียบ และแบ่งปันทรัพย์สินข้ามรุ่น

ครอบคลุมถึงกรอบกฎหมาย ประเด็นที่ควรพิจารณา และแนวทางเชิงกลยุทธ์ในการรักษาความมั่งคั่งในระยะยาว

โดย คุณระพีพงศ์ ลีลอย — นิติกรประจำสำนักงานกฎหมายเอ็มเอสซี (MSC International Law Office)

บทความโดย MSC | พฤษภาคม 2568

หากท่านอ้างอิงหรือใช้ข้อมูลส่วนใดจากบทความนี้ กรุณาให้เครดิต MSCLAW ในฐานะผู้เขียนต้นฉบับ

เนื้อหา

หน้า

- 1.) การส่งต่อทรัพย์สิน..... (3)
- 2.) การจัดการเพื่อการส่งต่อทรัพย์สิน..... (7)
- 3.) การจัดให้มีธรรมนูญครอบครัว..... (11)
- 4.) การตั้งบริษัทโฮลดิ้ง..... (12)
- 5.) สรุป..... (13)

การส่งต่อทรัพย์สิน

เป็นเรื่องธรรมดาที่ไม่ว่าใครก็อยากจะมียทรัพย์สินไว้ใช้เพื่อความสะดวกสบาย ความมั่นคงและมั่งคั่งแก่ชีวิตของตน ซึ่งทรัพย์สินที่หามาได้นั้นนอกจากจะมีส่วนที่ต้องกินต้องใช้จนหมดไปแล้ว หลายคนยังได้กันส่วนสะสมไว้เพื่อใช้ในอนาคตของตนเองรวมไปถึงแจกจ่ายให้แก่ครอบครัวและลูกหลานด้วย อย่างไรก็ตาม แม้หลายคนจะทราบว่าจะต้องเก็บรักษาทรัพย์สินที่หามาได้ไว้อย่างไร แต่กลับไม่ทราบว่าควรส่งต่อทรัพย์สินดังกล่าวอย่างไร โดยวิธีใดและในเวลาใด และหากไม่ได้จัดการเรื่องการส่งต่อทรัพย์สินไว้ผลจะเป็นอย่างไร ในบทความนี้จะช่วยให้ท่านเข้าใจภาพรวมเกี่ยวกับเส้นทางของทรัพย์สินที่จะถูกส่งต่อไป ทั้งด้วยวิธีตามกฎหมายและวิธีตามความประสงค์ของเจ้าของทรัพย์สิน

ถ้าไม่ได้จัดการทรัพย์สินไว้ ทรัพย์สินจะตกแก่ใครบ้าง

ในกรณีที่ไม่ได้มีการจัดการทรัพย์สินไว้ เมื่อเจ้าของทรัพย์สินเสียชีวิตทรัพย์สินจะตกแก่ทายาทโดยธรรมตามลำดับ และตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด

ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติมีทั้งสิ้น 6 ลำดับดังนี้

1. ผู้สืบสันดาน

ผู้สืบสันดาน หมายถึง ผู้สืบเชื้อสายโดยตรงของเจ้าของทรัพย์สิน ได้แก่ บุตร (รวมถึงบุตรบุญธรรมที่เจ้าของทรัพย์สินจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย) หลาน เหลน ลื้อ ตามลำดับ โดยในระหว่างผู้สืบสันดานด้วยกัน ผู้สืบสันดานชั้นสนิทที่สุดจะเป็นผู้มีสิทธิได้รับทรัพย์สิน เช่น ในขณะที่เจ้าของทรัพย์สินซึ่งเป็นเจ้ามรดกเสียชีวิต เจ้าของทรัพย์สินมีทั้งลูกและหลาน กรณีดังกล่าวลูกจะเป็นผู้มีสิทธิได้รับทรัพย์สิน แต่ในทางกลับกันหากลูกของเจ้าของทรัพย์สินเสียชีวิตไปก่อนเจ้าของทรัพย์สินแล้ว หลานของเจ้าของทรัพย์สินจะเป็นผู้มีสิทธิได้รับทรัพย์สินแทน กรณีดังกล่าวเรียกว่า “การรับมรดกแทนที่”

2. บิดา มารดา

บิดา มารดา หมายถึง บิดา มารดา ที่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งผู้ที่เป็นบิดาต้องจดทะเบียนสมรสกับมารดาของเจ้าของทรัพย์สินอยู่ขณะที่เจ้าของทรัพย์สินเกิดจึงจะเป็นบิดาโดยชอบ

ด้วยกฎหมายของเจ้าของทรัพย์สิน ส่วนในกรณีของมารดาแม้จะไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับชายใดเลย มารดาก็เป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของทรัพย์สินเสมอ ทั้งนี้ บิดา มารดา ในที่นี้ไม่ หมายความว่ารวมถึงผู้รับบุตรบุญธรรม (พ่อแม่บุญธรรม) ของเจ้าของทรัพย์สิน เนื่องจากกฎหมายไม่ถือเป็นทายาทโดยธรรม

3. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน หมายถึง พี่น้องซึ่งเกิดจากบิดาและมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายคน เดียวกับเจ้าของทรัพย์สิน

4. พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน

พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน หมายถึง พี่น้องซึ่งมีแต่เฉพาะบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายคน เดียวกันกับเจ้าของทรัพย์สิน (ลูกพ่อเดียวกัน ต่างแม่) หรือพี่น้องซึ่งมีแต่เฉพาะมารดาที่ชอบด้วย กฎหมายคนเดียวกันกับเจ้าของทรัพย์สิน (ลูกแม่เดียวกัน ต่างพ่อ)

5. ปู่ ย่า ตา ยาย

ปู่ ย่า หมายถึง บิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาของเจ้าของทรัพย์สิน ตา ยาย หมายถึง บิดา มารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของมารดาของเจ้าของทรัพย์สิน

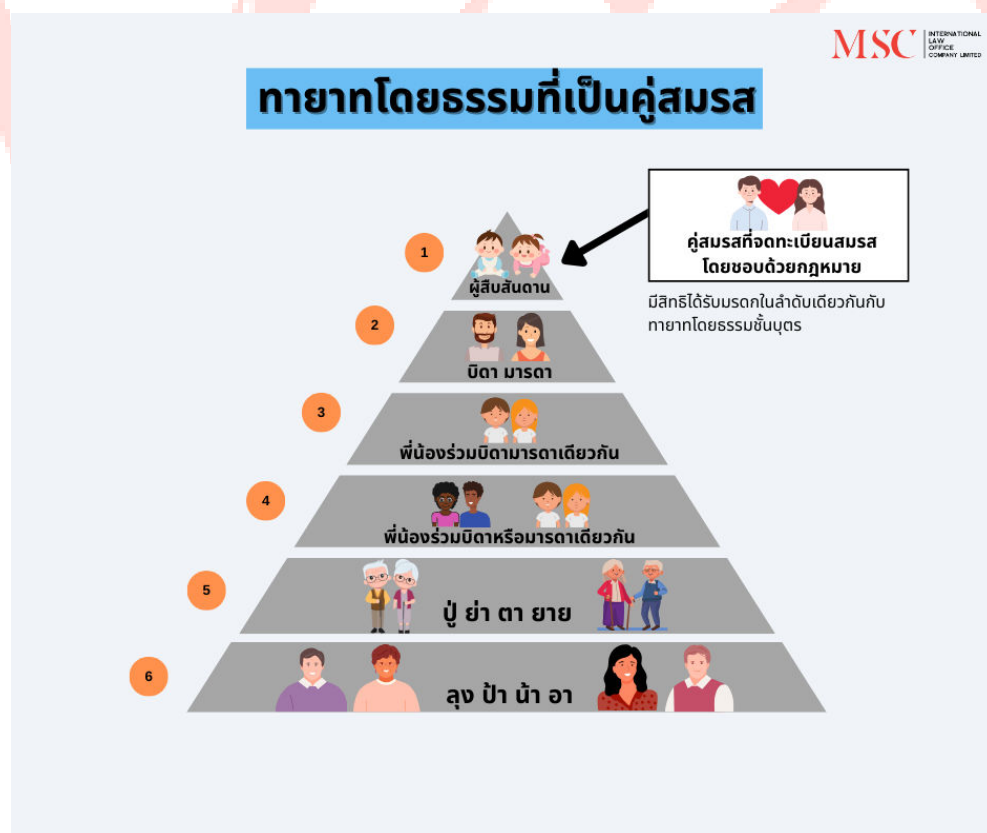
6. ลุง ป้า น้า อา

ลุง ป้า น้า อา หมายถึง พี่ชาย พี่สาว น้องชาย น้องสาว ของบิดาหรือมารดาของเจ้าของทรัพย์สิน แต่ ไม่รวมถึงลูกพี่หรือลูกน้องของบิดาหรือมารดาของเจ้าของทรัพย์สิน

ทายาทโดยธรรมทั้ง 6 ลำดับที่กล่าวมาข้างต้น เป็นผู้ที่อาจจะมีสิทธิได้รับทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สินในฐานะทายาทโดยธรรมของเจ้าของทรัพย์สินเท่านั้น มิได้หมายความว่าทายาทโดยธรรมทั้ง 6 ลำดับทุกคนจะมีสิทธิได้รับทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สินร่วมกัน เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ “ทายาทลำดับก่อนตัดทายาทลำดับหลัง” หมายความว่า หากทายาทโดยธรรมลำดับก่อนยังมีชีวิตอยู่หรือมี “ผู้รับมรดกแทนที่” แล้ว ทายาทโดยธรรมในลำดับถัดลงไปจะไม่มีสิทธิได้รับทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สิน ทั้งนี้ ยกเว้นเฉพาะในชั้นของผู้สืบสันดานและบิดามารดาของเจ้าของทรัพย์สิน ทายาททั้ง 2 ลำดับนี้จะไม่ตัดกันเอง กล่าวคือ ในกรณีที่เจ้าของทรัพย์สินมีทายาทโดยธรรมชั้นผู้สืบสันดานเป็นผู้รับทรัพย์สิน หากบิดามารดาของเจ้าของทรัพย์สินยังมีชีวิตอยู่ บิดามารดาของเจ้าของทรัพย์สินก็มีสิทธิได้รับทรัพย์สินนั้นด้วยเช่นกัน

นอกจากทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติทั้ง 6 ลำดับแล้ว ยังมีทายาทโดยธรรมที่เป็นคู่สมรสอีกด้วย ทายาทโดยธรรมที่เป็นคู่สมรส หมายถึง คู่สมรสที่จดทะเบียนสมรสโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของทรัพย์สิน โดยทายาทโดยธรรมที่เป็นคู่สมรสจะมีสิทธิได้รับทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สินในลำดับเดียวกับทายาทชั้นบุตร

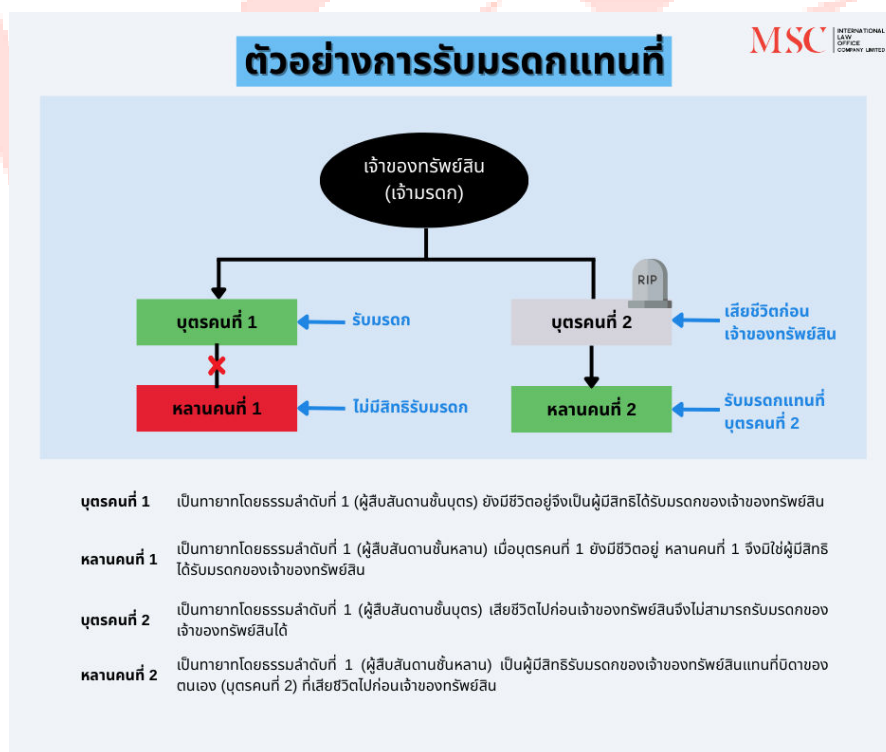

ถ้าไม่มีทายาทโดยธรรมทรัพย์สินจะเป็นของใคร

เมื่อเจ้าของทรัพย์สินเสียชีวิตโดยไม่มีทายาทโดยธรรมและไม่ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ใครไว้ ทรัพย์สินนั้นเป็นมรดกของบุคคลนั้นจะตกทอดแก่แผ่นดิน

ปัญหาจากการไม่ได้จัดการเรื่องการส่งต่อทรัพย์สิน

การที่เจ้าของทรัพย์สินไม่ได้จัดการเรื่องการส่งต่อทรัพย์สินไว้ก่อนเสียชีวิต อาจทำให้ทรัพย์สินที่มีอยู่ไม่ได้ตกแก่บุคคลที่เจ้าของทรัพย์สินประสงค์จะให้ หรือบุคคลดังกล่าวอาจไม่ได้รับทรัพย์สินตามสัดส่วนที่เจ้าของทรัพย์สินตั้งใจไว้ และในบางครั้งการแบ่งปันทรัพย์สินที่ไม่ถูกต้องชัดเจนอาจเกิดเป็นปัญหาการแย่งชิงทรัพย์สินมรดกกันในภายหลังจนกลายเป็นเรื่องขัดแย้งรุนแรงภายในครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งที่เจ้าของทรัพย์สินคาดไม่ถึงและไม่ประสงค์ให้เกิดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าวเจ้าของทรัพย์สินหลายคนจึงมักเตรียมการเพื่อการส่งต่อทรัพย์สินไว้ในขณะที่ตนยังมีชีวิตอยู่

การจัดการเพื่อการส่งต่อทรัพย์สิน

การจัดการเพื่อการส่งต่อทรัพย์สินมีหลายวิธีการ โดยในบทความนี้จะขอแบ่งเป็น 2 กลุ่มตามช่วงเวลา ได้แก่

1. การจัดการทรัพย์สินให้มีผลเมื่อเจ้าของทรัพย์สินเสียชีวิตแล้ว
2. การจัดการทรัพย์สินให้มีผลในขณะที่เจ้าของทรัพย์สินยังมีชีวิตอยู่

การจัดการทรัพย์สินให้มีผลเมื่อเจ้าของทรัพย์สินเสียชีวิตแล้ว

การจัดการทรัพย์สินให้มีผลเมื่อเจ้าของทรัพย์สินเสียชีวิตแล้ว คือ การที่เจ้าของทรัพย์สินได้เตรียมการวางแผนในการส่งต่อทรัพย์สินในขณะที่ตนเองยังมีชีวิตอยู่แต่จะให้ผลใช้ได้ต่อเมื่อเจ้าของทรัพย์สินผู้นั้นเสียชีวิตไปแล้วเท่านั้น ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ การทำพินัยกรรม

พินัยกรรม คือ คำสั่งสุดท้ายซึ่งแสดงเจตนาในการกำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินต่าง ๆ ของผู้ทำพินัยกรรม เพื่อที่จะเกิดผลบังคับตามกฎหมายเมื่อผู้ทำพินัยกรรมเสียชีวิตลง โดยการทำพินัยกรรมจะต้องทำตามวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้จึงจะสมบูรณ์ตามกฎหมายและสามารถใช้บังคับได้ ซึ่งมี 5 วิธีการดังต่อไปนี้

1. พินัยกรรมแบบธรรมดา

- ต้องทำเป็นหนังสือ โดยจะเขียนหรือพิมพ์ก็ได้
- ต้องลงวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรม
- ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน และพยานทั้งสองคนต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมในขณะนั้น
- ในกรณีที่ต้องการแก้ไข ตก เติม ข้อความในพินัยกรรม ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อบริเวณที่แก้ไข ตก เติม ต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคน และพยานทั้งสองคนต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมในขณะนั้น

2. พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ

- ต้องทำเป็นหนังสือ โดยผู้ทำพินัยกรรมต้องเป็นผู้เขียนพินัยกรรมด้วยลายมือของตนเองทั้งฉบับ

- จะมีพยานลงชื่อหรือไม่ก็ได้
- ต้องลงวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรม
- ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อเท่านั้น
- ในกรณีที่ต้องการแก้ไข ตก เติม ข้อความในพินัยกรรม ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อ บริเวณที่แก้ไข ตก เติม ดังกล่าว

3. พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง

- ผู้ทำพินัยกรรมต้องยื่นคำร้องขอต่อสำนักทะเบียนอำเภอในกรณีทำพินัยกรรมที่ต่างจังหวัด หรือสำนักทะเบียนเขตในกรณีทำพินัยกรรมที่กรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการจดทะเบียนตามคำร้องขอของผู้ทำพินัยกรรมแจ้ง ต่อหน้าพยาน 2 คนพร้อมกัน
- ผู้ทำพินัยกรรมต้องตรวจอ่านข้อความในพินัยกรรมตามที่ตนได้แจ้ง เมื่อถูกต้องแล้วให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานทั้ง 2 คนลงลายมือชื่อในพินัยกรรม
- นายทะเบียนต้องลงลายมือชื่อ และลงวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรม และประทับตราตำแหน่ง ด้วย

4. พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ

- ผู้ทำพินัยกรรมต้องแสดงความจำนงตามแบบของเจ้าพนักงาน ยื่นต่อสำนักทะเบียนอำเภอในกรณีทำพินัยกรรมที่ต่างจังหวัด หรือสำนักทะเบียนเขตในกรณีทำพินัยกรรมที่ กรุงเทพมหานคร แล้วปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้
 - ผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนพินัยกรรมและลงลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรม
 - ผู้ทำพินัยกรรมต้องผนึกพินัยกรรมแล้วลงลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรมคาบรอยผนึก
 - ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำพินัยกรรมที่ผนึกแล้วนั้น ไปแสดงต่อนายทะเบียนและพยานอย่างน้อย 2 คน แล้วบอกกล่าวต่อบุคคลทั้งหมดตนนั้นว่าเป็นพินัยกรรมของตนรวมถึง แจ้งนามและภูมิลำเนาของตนด้วย
 - นายทะเบียนต้องจดถ้อยคำของผู้ทำพินัยกรรม วัน เดือน ปี ที่ผู้ทำพินัยกรรมนำพินัยกรรมมาแสดงไว้ในซองพับและประทับตราประจำตำแหน่ง แล้วให้นายทะเบียน ผู้ทำพินัยกรรม และพยานลงลายมือชื่อบนซองพับนั้น

5. พินัยกรรมทำด้วยวาจา

- ใช้เฉพาะกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษซึ่งผู้ทำพินัยกรรมไม่สามารถทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ เช่น ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรือมีโรคระบาด หรืออยู่ในภาวะสงคราม ซึ่งหากจะหาอุปกรณ์มาทำพินัยกรรมได้ก็อาจไม่ทันการ
- ผู้ทำพินัยกรรมต้องแจ้งข้อความแห่งพินัยกรรมต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คนซึ่งอยู่พร้อมกัน ณ ที่นั้น
- พยานทั้งหมดต้องไปแสดงตนต่อสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนเขตโดยมิชักช้า และแจ้งให้นายทะเบียนทราบข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมสั่งไว้ วัน เดือน ปี สถานที่ทำพินัยกรรม และพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถทำพินัยกรรมตามแบบอื่น ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ได้
- นายทะเบียนจะจดข้อความที่พยานแจ้ง และพยานทุกคนต้องลงลายมือชื่อ
- พินัยกรรมฉบับที่ทำด้วยวาจาจะมีผลสมบูรณ์เป็นระยะเวลา 1 เดือน นับแต่เวลาที่ผู้ทำพินัยกรรมกลับมาสู่สภาพที่จะสามารถทำพินัยกรรมแบบอื่นที่กฎหมายกำหนดได้

เนื่องจากพินัยกรรม เป็นเหมือนคำสั่งสุดท้ายของผู้ทำพินัยกรรมก่อนที่จะเสียชีวิต กฎหมายจึงให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากพินัยกรรมนั้นได้ทำขึ้นตามแบบที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้มีข้อกำหนดที่ขัดต่อกฎหมายแล้วย่อมสามารถใช้บังคับได้ มีความศักดิ์สิทธิ์เสมือนเป็นคำพูดของตัวผู้ทำพินัยกรรมเอง ททรัพย์สินอันเป็นมรดกชั้นใดจะตกแก่บุคคลใดย่อมเป็นไปตามข้อกำหนดในพินัยกรรมทั้งสิ้น แม้บุคคลที่ถูกระบุชื่อให้เป็นผู้ได้รับทรัพย์สินตามพินัยกรรมจะมีไต่ทายาทโดยธรรมของผู้ทำพินัยกรรมก็ตาม ในทางกลับกันแม้จะเป็นทายาทโดยธรรมของผู้ทำพินัยกรรมแต่หากมิได้ถูกระบุชื่อให้ได้รับทรัพย์สินตามพินัยกรรมก็จะมีสิทธิได้รับทรัพย์สินดังกล่าวอย่างไรก็ตาม ททรัพย์สินที่มีได้ถูกระบุไว้ในพินัยกรรมย่อมตกแก่ทายาทโดยธรรมตามกฎหมาย

การจัดการทรัพย์สินให้มีผลในขณะที่เจ้าของทรัพย์สินยังมีชีวิตอยู่

การส่งต่อทรัพย์สินให้มีผลในขณะที่เจ้าของทรัพย์สินมีชีวิตอยู่เป็นอีกแนวทางที่เป็นที่นิยม เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินมีโอกาสที่จะได้เห็นผลของการส่งต่อทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับด้วยตนเอง และยังทำให้สามารถวางแผนทางการส่งต่อทรัพย์สินรายการอื่น ๆ ที่อาจมีขึ้นในอนาคตได้อีกด้วย ในขณะเดียวกันผู้รับทรัพย์สินก็จะสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้รับได้ในทันทีโดยไม่ต้องรอให้ถึงวันที่เจ้าของทรัพย์สินจากไป

การส่งต่อทรัพย์สินให้มีผลในขณะที่เจ้าของทรัพย์สินยังมีชีวิตอยู่ เจ้าของทรัพย์สินอาจให้ทรัพย์สินแก่ผู้รับ โดยมีผลให้กรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินนั้นตกเป็นของผู้รับไปเลย หรืออาจเป็นการให้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีการกำหนดเงื่อนไขไว้ก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการวางแผนของเจ้าของทรัพย์สินว่าจะให้ออกมาในรูปแบบใด

การให้ทรัพย์สิน

การให้ทรัพย์สิน คือ การที่เจ้าของทรัพย์สินโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของตนให้เป็นของผู้รับ ซึ่งตามหลักกฎหมายแล้วการให้จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้มีการส่งมอบทรัพย์สินที่ให้ ยกเว้นแต่การให้ทรัพย์สินบางจำพวกซึ่งถ้าจะซื้อขายกันต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น ที่ดิน รถยนต์ การให้ทรัพย์สินดังกล่าวจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้ทำเป็นหนังสือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วเท่านั้น

การส่งต่อทรัพย์สินด้วยการให้เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมเนื่องจากไม่มีขั้นตอนที่ซับซ้อนยุ่งยากจึงทำได้ง่ายที่สุดและเกิดผลสำเร็จรวดเร็วที่สุด อย่างไรก็ตาม การให้ในลักษณะนี้มีเรื่องที่ต้องคำนึงถึง คือ

- “ภาษีการรับการให้” ซึ่งเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จัดเก็บจากมูลค่าของทรัพย์สินที่ผู้รับได้รับในส่วนที่เกิน 10 ล้านบาทในปีภาษีเดียวกันสำหรับกรณีที่ผู้รับมิใช่บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรสของเจ้าของทรัพย์สิน หรือในส่วนที่เกิน ในส่วนที่เกิน 20 ล้านบาทในปีภาษีเดียวกัน สำหรับกรณีที่ผู้รับเป็นบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรสของเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งผู้รับเป็นผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีการรับการให้ดังกล่าวตามกฎหมาย
- การให้นั้น โดยหลักแล้วเมื่อได้ดำเนินการจนสำเร็จลุล่วงไปแล้วจะไม่สามารถถอนคืนการให้ได้ เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้
 - ผู้รับทำผิดเงื่อนไขของสัญญาให้
 - ผู้รับประพฤติเนรคุณต่อผู้ให้ เช่น ผู้รับประทุษร้ายต่อผู้ให้เป็นความผิดฐานอาญาอย่างร้ายแรงตามประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ผู้รับทำให้ผู้ให้เสียชื่อเสียงหรือหมิ่นประมาทผู้ให้อย่างร้ายแรง หรือผู้รับได้บอกปิดไม่ยอมให้สิ่งของจำเป็นเลี้ยงชีวิตแก่ผู้ให้ ในเวลาที่ผู้ให้ยากไร้และผู้รับยังสามารถจะให้ได้
 - ผู้รับฆ่าผู้ให้ตายโดยเจตนาและไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือกีดกันผู้ให้ไว้มิให้ถอนคืนการให้

นอกจากการให้ทรัพย์สินในลักษณะโอนกรรมสิทธิ์แล้ว ยังมีวิธีการให้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งในทรัพย์สินซึ่งอาจมีการกำหนดเงื่อนไขไว้ก็ได้ เช่น การให้ทรัพย์สินสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบอื่น ๆ การจัดให้มีธรรมนูญครอบครัว และการตั้งบริษัทโฮลดิ้ง (Holding Company)

การให้ทรัพย์สินสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบอื่น ๆ

การให้ทรัพย์สินสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากการให้กรรมสิทธิ์ ที่เจ้าของทรัพย์สินอาจให้สิทธิแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ ยกตัวอย่างเช่น

- **สิทธิอาศัย** หมายถึง สิทธิที่เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยผลของการเข้าทำนิติกรรมระหว่างคู่สัญญา เช่น เจ้าของทรัพย์สินจดทะเบียนสิทธิอาศัยให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งให้สามารถอาศัยอยู่ในบ้านของเจ้าของทรัพย์สินได้ตลอดระยะเวลาที่บุคคลนั้นมีชีวิตอยู่
- **สิทธิเหนือพื้นดิน** หมายถึง สิทธิที่บุคคลหนึ่งได้เป็นเจ้าของโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งเพาะปลูกบนที่ดินหรือใต้ดินของผู้อื่น
- **สิทธิเก็บกิน** หมายถึง สิทธิที่บุคคลสามารถครอบครองและถือเอาซึ่งประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น
- **ภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์** หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์แต่มีสิทธิได้รับการชำระหนี้จากอสังหาริมทรัพย์นั้น

การจัดให้มีธรรมนูญครอบครัว

ธรรมนูญครอบครัว คือ บันทึกข้อตกลงร่วมกันของคนในครอบครัว จัดทำโดยหัวหน้าครอบครัวและสมาชิกของครอบครัวที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะเป็นการวางกฎ กติกา และเงื่อนไขต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกในครอบครัว เพื่อเป็นการวางแผนการจัดการในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินและธุรกิจของครอบครัว เช่น โครงสร้างของธุรกิจครอบครัว การบริหารจัดการทรัพย์สิน การจัดสรรหน้าที่และผลประโยชน์ของสมาชิกครอบครัวแต่ละคน และแผนการสืบทอดธุรกิจเพื่อส่งต่อให้แก่ทายาทรุ่นต่อไป

เนื่องจากธรรมนูญครอบครัวเป็นการตกลงกันภายในครอบครัว โดยทั่วไปแล้วจึงไม่ได้มีผลผูกพันทางกฎหมาย ไม่มีสภาพบังคับให้สมาชิกในครอบครัวต้องปฏิบัติตามหรือใช้อ้างต่อบุคคลภายนอกได้ อย่างไรก็ตาม

ผู้จัดทำธรรมนูญครอบครัวอาจนำหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใส่ไว้ในเงื่อนไขข้อตกลงต่าง ๆ ของธรรมนูญครอบครัว เพื่อให้ข้อตกลงนั้นมีผลในทางกฎหมายไปด้วย เช่น การนำหลักกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ในเรื่องหุ้นส่วนบริษัทมาปรับใส่ในข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดสรรหุ้นส่วน การดำเนินงาน และการจ่ายเงินปันผล เช่นนี้แล้ว ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทระหว่างคนในครอบครัวเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจครอบครัวก็จะสามารถนำกฎหมายดังกล่าวมาเป็นเครื่องมือช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาได้

ด้วยเหตุที่ธรรมนูญครอบครัวเป็นเสมือนกฎ กติกา สำหรับสมาชิกในครอบครัว ทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัวเกี่ยวกับการแบ่งปันมรดกภายหลังเจ้าของทรัพย์สินจากไป ธรรมนูญครอบครัวจึงเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือวางแผนในระยะยาวที่เจ้าของทรัพย์สินหลายคนใช้สำหรับการสานต่อกิจการและส่งต่อทรัพย์สินของตนให้แก่ทายาทรุ่นต่อไป

ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบังคับให้การจัดทำธรรมนูญครอบครัวต้องเป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ผู้จัดทำธรรมนูญครอบครัวสามารถออกแบบและจัดทำธรรมนูญครอบครัวได้ด้วยตนเองโดยอาศัยความเห็นจากสมาชิกครอบครัว หรือโดยปรึกษานักกฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อออกแบบเนื้อหา กฎ กติกา และเงื่อนไขให้ธรรมนูญครอบครัวมีความถูกต้อง รัดกุม ชัดเจน สอดคล้องกับกฎหมายและสามารถนำไปใช้ได้จริง

การตั้งบริษัทโฮลดิ้ง

บริษัทโฮลดิ้ง (Holding Company) คือ บริษัทที่ไม่ได้มีการประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง แต่มีรายได้จากการถือหุ้นในบริษัทอื่นเป็นหลัก บริษัทที่บริษัทโฮลดิ้งไปถือหุ้นอยู่นั้นเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจทั่วไป (Operating Company) ซึ่งอาจมีได้หลายบริษัทและอาจเป็นบริษัทในไทยหรือต่างประเทศก็ได้ โดยรายได้ที่บริษัทโฮลดิ้งได้รับจะอยู่ในรูปแบบของเงินปันผล

เจ้าของทรัพย์สินที่มีธุรกิจเป็นของตัวเองแต่มีโครงสร้างองค์กรไม่ชัดเจนหรือมีสมาชิกในครอบครัวจำนวนมาก หากไม่ได้วางแผนการส่งต่อทรัพย์สินไว้เมื่อต้องแบ่งปันทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกในครอบครัว อาจเกิดปัญหาความไม่ชัดเจนและตกหล่นได้ หรือในกรณีที่เจ้าของทรัพย์สินเลือกที่จะโอนหุ้นของตนให้แก่สมาชิกในครอบครัว หากต่อมาคนที่ได้รับโอนหุ้นนำหุ้นดังกล่าวไปขายให้แก่บุคคลภายนอกอาจส่งผลให้ธุรกิจดังกล่าวมิใช่ของครอบครัวอีกต่อไป ซึ่งขัดกับความปรารถนาของเจ้าของทรัพย์สิน การจัดให้มีบริษัทโฮลดิ้งเพื่อการดูแลจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกในครอบครัวจะทำให้เกิดความชัดเจน เป็นระบบ และสามารถตรวจสอบได้ง่าย

นอกจากนี้ยังสามารถกำหนดเงื่อนไขการโอนหุ้นของบริษัทโฮลดิ้งให้กระทำได้นเฉพาะระหว่างบุคคลภายใน
ครอบครัวเพื่อให้คงความเป็นธุรกิจของครอบครัวไว้ตลอดไปได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งบริษัทโฮลดิ้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลจัดสรรผลประโยชน์และส่งต่อทรัพย์สินมี
ความแตกต่างจากการจัดตั้งบริษัทที่ประกอบธุรกิจทั่วไป เนื่องจากต้องมีการจัดรูปแบบต่าง ๆ ภายในองค์กรให้อยู่
ในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกในครอบครัว ทั้งยังต้องมีความต้องสอดคล้องกับ
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องหุ้นส่วนบริษัท รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดเป็นสภาพบังคับได้จริง
การวางระบบโครงสร้างรวมถึงการจัดรูปแบบต่าง ๆ ขององค์กรจึงควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้ที่มีความรู้
ความเข้าใจและความเชี่ยวชาญในด้านการดำเนินธุรกิจรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจเป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุป

การจัดการเพื่อการส่งต่อทรัพย์สินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเจ้าของทรัพย์สินที่มี
ทรัพย์สินจำนวนมากหลากหลายประเภท มีทายาทจำนวนมาก หรือมีบุคคลที่ประสงค์จะให้เป็นผู้รับทรัพย์สินโดย
เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ทรัพย์สินถูกส่งต่อไปยังบุคคลที่เจ้าของทรัพย์สินมีความประสงค์จะให้และเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้
เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างทายาทหรือบุคคลผู้มีสิทธิได้รับทรัพย์สิน ส่วนจะเลือกจัดการด้วยวิธีการใดนั้น
ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าของทรัพย์สินโดยอาจพิจารณาจากเหตุปัจจัยต่าง ๆ เช่น ประเภทของทรัพย์สิน จำนวน
ทรัพย์สิน ค่าใช้จ่าย ระยะเวลาในการดำเนินการ ความพร้อมของเจ้าของทรัพย์สิน และความสามารถของผู้รับ
ทรัพย์สิน เป็นต้น